

FRANK MILLER
SIN CITY
SUOM. EL PUFFO FLAMENCO
TEKSTANNUT PERO
LIKE, 1993

Frank Miller, joka ponkasi maineeseen Batmanin uudistajana ja on sen jälkeen jatkanut väki-valtaoopperoidensa rakentelua, on pitkistä aikaa tehnyt sooloalbumin. Alunperin Miller suunnitteli Sin Citystä 48-sivuista, mutta innostui niin, että siitä paisui liki 200-sivuinen pläjäys.

Innustus näkyy teknisessä toteutuksessa. Miller pelaa mustavalkoisissa kuvissaan voimakkailla kontrasteilla. Mustat ja valkoiset pinnat rakentavat dramaattista valojen ja varjojen leikkiä. Töitä on piirrosten eteen paiskittu olan takaa.

Tarina kulkee kurvikkaasti. Iso ja ruma Marv tapaa hellän naisen, joka tapetaan. Lopun aikaa Marv

juoksee amokkia tappaen ison läjän pahoja ihmisiä.

Graafinen loisto ja hurja vauhti onnistuvat melkein peittämään jutun puutteet. Pohjimmiltaan Sin City on perin tavallinen kostotarina, eräänlainen muunnelma kaunottaren ja hirviön tarusta. Se, että vastuussa ovat valtaapitävät ja rikkaat, ei ole enää aikoihin käynyt kunnollisesta yhteiskuntakriittisestä - paitsi ehkä amerikkalaisissa teinisarjakuvissa, joita Sin Citykin pohjimmiltaan edustaa.

Vaikka Marv onkin ristiriitainen hahmo, loksahattaa hänenkin roolinsa perinteisen sankarin saappaisiin. Miller on rakastunut korstoonsa niin, ettei olekaan jaksanut rakentaa juuri kenellekään muulle kunnon luonnekuvia. Marv sen sijaan on kuvattu aika taitavasti toiminnan kautta.

Millerin sarjakuvista Sin City taitaa olla paras, mutta se ei ole vielä hirveän paljon.

Harri Römpötti

CHESTER BROWN
PLAYBOY-TARINOITA
SUOM. MIKA TIIRINEN
TEKSTANNUT ILKKA
KANGASPERKO
LIKE, 1993

Aiemmin Ed - iloisesta klow-nista tuttu Chester Brown

näyttyytällä kertaa omaelämäkerrallisen sarjakuvan tekijänä. Nykyään Pohjois-Amerikassa kovin suosittu lajityyppi on oikeastaan aika kumma ilmiö. Ajatus oman yksityiselämän retostelemisesta julkisesti vaikuttaa pohjimmiltaan hieman perverssiltä. Siinä kohtaavat piirtäjän ekshibitionismi ja lukijan voyeurismi.

Moiset mietteet nousevat pintaan varsinkin kun aiheena on piirtäjän oma seksuaalisuus. Brown muistelee tarinoissaan intohimoista ja ristiriitaista suhdettaan Playboy-lehden nakukuviin. Hän kuvaa hirtteihin hilpeästi runkkausfantasioidensa aiheuttamia syyllisyydentuntoja.

Toisaalta vaatii rohkeutta asettaa itsensä alttiiksi luotaamalla oman sielunsa syövereitä. Se tuo tarinaan myös jonkinmoista uskottavuutta, vaikka mielessä kä-

väiseekin aina kysymys siitä, kuinka "totta" tarinat ovat.

Brown onnistuu tulemaan lukijaansa liki. Pienet ruudut ja hento viiva tekevät intiimin vaikutelman. Niistä syntyy päiväkirjamainen ote, jota liian hieno graafinen loisto helposti söisi. Ei liene sattumaa, että lähes kaikki oman elämänsä piirtäjät käyttävät pelkistettyä tyyliä.

Parhaimmillaan yksilön maailma tarjoaa lukijalleen tervehdyttävän sielun peilin, josta sopii kuvastella omia syövereitänsäkin. Brown onnistuu purkamaan länsimaisen kulttuurin luomia seksuaalisia paineita yleispätevästi. Siinä lienee sympaattisen pikkualbumin arvo.

Harri Römpötti

SARI LUHTANEN JA TIINA PAJU:
MAISA JA KAARINA
PIUKAT PAIKAT
TAMMI, 1993

Mausteet on jo tutut, mutta hyvät tässä aerobicin, ruuanlaiton, siivouksen ja kulutuksen sopassa.

Arki nähdään terveen itsekeskeisesti vain Maisan ja Kaarinan näkökulmasta, täydennyksenä vain satunnaisesti kolmas ystävä. Kaarinan mies, Börje näyttyy korkeintaan varjona, lapsia ei näy koskaan. Tässä yksi sarjan ansioita. Maisa ja Kaarina ovat oman elämänsä pääosassa, mikä pätee harvoin sarjakuvien naisiin. Sitäpaitsi he ovat totta: käsitykseni mukaan jokaisessa suomalaisessa naisessa asuu pienet maisat ja kaarinat ja onnellisen elämän salaisuus on näiden välinen tasapaino! Syödä vai siivota?

Luhtanen ja Paju onnistuvat käsittelemään kipeitäkin aiheita, kuten yksinäisyyttä tai tyytymättömyyttä itseensä, suorastaan hellällä huumorilla. Kuuluipa korviini sellainenkin tieto, että jossa-

kinpäin Suomea on perustettu Maisa ja Kaarina -rukouspiiri, ajatuksena lienee arjen murheiden kohtaaminen huumorin voimalla. Kun olin lukenut albumin kertaalleen, palasin herkuttelemaan parivaljakon mimiikalla: lopulta huomasiin väänneleväni naamaani pelkämästä eläytymisestä.

Mutta esitänpä kyllä muutamia risujakin ja vähän kysymyksiä. Ne tutut mausteet ovat pitkän päälle vaarallisia. Menettävät makuaan,

ja tuntuvat pian laimeilta. Eihän kysymyksessä ole mitkään Helmi- ja Heikki-mummit. Paljonko lehtisarjakuva saa muuttua? Täytyykö sen pysyä omien, alkupeurien rajojensa sisällä, ja voiko se siten säilyä elävänä ja valppaana?

Kasvatatko Kaarinan lapset ikinä? Ja jos, onko Kaarinalla koskaan samankaltaisia murheita kuin Dagens Nyheterissä pyöri- neellä Ensamma Mammalla: miten kasvatat lapsiaan niin, ettei heistä tulisi narkkareita ja nuorisorikollisia, miten puhua tyttärelleen ehkäisystä? Ja mitä tehdä kun pojan sängyn alta löytyy pornolehti?

Paljonko lehtisarjakuvassa saa olla kyseenalaistavaa särmiä, että sitä vielä rakastettaisiin? Voiko suomalaisen naistenlehden sarjakuva olla yhtä kärkevä kuin saksalainen, ranskalainen tai ruotsalainen? Mitä tapahtuu ensi numerossa???

Silti: Hasta la vista, villakoira!

Kata Koskivaara

WARNAUTS JA RAIVES: VIATON
SUOM. JUKKA HEISKANEN
TEKSTANNUT JARI RASI
WSOY, 1993

Meillä tulkintuntematon tekijäpari on albumin ulkoasusta päätellen kotoisin (ja suivre)-lehestä. Edes kustantajalta ei löytynyt tekijöistä sen vertaa tietoja, että olisi selvinnyt kumpi on käsikirjoittaja ja kumpi piirtäjä.

Viaton sijoittuu Saksaan, toisen maailmansodan loppuvaiheisiin ja Saksan talousihmeen alkuun. Nuori tyttö Nina karkaa natsien sisäoppilaitoksesta pojaksi pukeutuneena ja päätyy erinäisten mutkien kautta miehitettyyn Berliiniin. Ninan vaiheiden kautta kartoitetaan Saksan tunnelmia historian murrosvaiheessa.

Toista maailmansotaa on käännelty ja väännelty niin monelta kantilta, ettei siitä luulisi irtoavan enää mitään. Yksilötason draamalla ja kiihottomalla suhtautumisella Warnauts ja raives onnistuvat kuitenkin elävöittämään historiaa ihan hyvin. Nürnbergin oikeudenkäynnit ja seksillä mässäily maistuvat tosin pakkopullalta.

Piirrostyylillä on peruseurooppalaista, siistiä ja taloudellista vakiotavaraa. Viivan ja värien käyttö tuo mieleen lähinnä Boucquin varhaisen jäljen. Aiheenkäsittely muistuttaa vähän Annie Goetzingeria.

Viaton ei ole suuri teos, vaan pikemmin sellainen, jota kirjallisuudessa kutsutaan kai lukuromaksi. Tarina ja henkilöhahmot ovat hallittuja. Tuloksena on hyvää perustavaraa, joka ei horjuta käsityksiä sarjakuvasta mutta jota lukee mielellään.

OSCAR ZARATE JA ALAN MOORE:
HILJAINEN KUOLEMA
SUOM. ARVI TAMMINEN
TEKSTANNUT ILKKA
KANGASPERKO
LIKE, 1993

Käsikirjoittajatahti Alan Moore on siirtynyt Watchmenin jälkeen super-sankareista realistisiin aiheisiin. Hiljaisessa kuolemassa hän tutkaillee mainosmiehen sisäisiä paineita. Lapsuus kummittelee jupin elämässä.

Aihe on 90-luvulla aavistuksen verran jälkijätöinen. Juppiunelmat ja niiden varjo-

puolet kun tuntuivat kuuluvan 80-luvun noususuhdanteeseen.

Oscar Zarate piirtää voimakkailla pastelliväreillä. Todellisuuden eri tasoja ilmentävät värien voimakkuudet. Sommittelijana ja värien käyttäjänä Zarate on taitava. Ihmishahmot sen sijaan jäävät aavistuksen verran jäykiksi.

Päähenkilönsä sisäisen maailman kuvaajina Moore ja Zarate häviävät Mattottille tai McKeanille. Psykologia on kotoisin Freudin alkeisoppi-määrästä. Hiljainen kuolema kestää kyllä lukemisen, mutta jättää jälkeensä pakonomaisen taiteellisuuden maun.

Harri Römpötti

Harri Römpötti

SAULI PESONEN:
ALKUPALAT - ESITTELYJÄ
SARJAKUVISTA
KEMIN SARJAKUVAKESKUS, 1993

Aina harmittaa kun näkee, että hyvän idean toteutus on jätetty puolitiehen. Pesosen Alkupalat ei jää haarukkaan juuri mitään. On vaikea sanoa, mitä ryhmää teoksen tiedot palvelevat. Ilmeisesti ainoastaan sellaista ihmistä, joka ei tiedä sarjakuvista mitään, eikä oikeastaan haluaakaan tietää muuta kuin mistä päivän lehden sarjat tulevat.

Vähänkään kriittisempi, esim. Kaukorannan ja Kempin Sarjakuvat-kirjan omistaja ei juuri hyödy Alkupalojen esittelystä. Bibliografiat ja lähdeluettelot puuttuvat. Olisi luultu, että 55 esitellystä sarjakuvasta olisi voitu mainita ainakin Suomessa julkaistut albumit tai lehdet, joissa sarjaa julkaistaan.

Sarjat on valittu täysin sattu-

KEVIN EASTMAN JA PETER LAIRD: TEINI-IKÄISET
MUTANTTININJAKILPI KONNAT I
SUOM. JUKKA HEISKANEN
TEKSTANNUT JARI RASI
WSOY, 1993

Meille alkuperäiset kilpikonnat tulevat vasta elokuvien, kaikenlaisen roinan, myöhemmin tehtäviin sarjakuvien sun muun kohon jälkeen. WSOY:n ensimmäinen konna-albumi esittelee Eastmanin ja Lairdin alun perin omakustanteena ilmestyneitä sarjoja.

Ensimmäinen elokuva on tehty melko tarkkaan albumin ensimmäisen tarinan pohjalta. Se kertoo konnakoplan syntyvaiheet, jotka ovat sarjakuvana aivan samantaista soopaa kuin elokuvanakin.

Jos näiden miljoonabisnekseksi kasvanutta suosiota jaksaa vielä ihmetellä, niin ainakaan nämä alkuperäiset sarjakuvat eivät tarjoa selityksiä. Mustavalkoiset piirrokset ovat sietämättömän kömpelöä sotkua, jota sutuiset rasterit eivät paljon auta.

Harri Röpötti

manvareisesti huumori- ja sanomalehtisarjakuvia painottaen. Kottimaisten sarjojen osuus on olematon. Vain Muumit, Näkymätön Viinänen ja Lempi ovat saaneet armon tulla esitellyiksi. Joonasta, Lämsänperäläisiä, Ruutelia, Tanelia, Mauno Mansikkaa, Mies-sarjaa, Me Muut-sarjaa, B Virtasta tai edes Punaniskaa ei mainita sanallakaan. Pesonen ei myöskään

kerro Jukka Murtosaaren Disney-töistä tai Petri Hiltusen Conan-sarjoista.

Vain Elfquestista ja Pikku Ne-mosta on esillä kokonainen sivu. Yleensä parin ruudun mittaiset kuvanäytteet on valittu niistä mitä on ensinnä käsiin sattunut.

Miksi ihmeessä Masi ja Valerian esitellään ruotsinkielisin näyttein ja Kissalan pojat, Helmi ja Heikki,

Ankardo, Tintti sekä Vihtori ja Klaara tanskaksi? Pohjoismaista yhteistyötäkö?

Teksti on vaihtelevantasoista. Osa esittelystä muistuttaa innostuneen koululaisen esitelmätex-tiä. Kirjoittamiseen olisi kannattanut uhrata hieman enemmän kuin se viikko kesälomasta, jonka Pesonen esipuheessa mainitsee.

Pesonen on selvästi enemmän elokuva- kuin sarjakuvaihminen. Useimpien sarjojen esittelystä mainitaan niistä tehdyt elokuvat tai tv-animaatiot, joilla ei monesti ole mitään oleellista merkitystä itse sarjakuvulle (Tintti, Corto Maltese).

Ainoa, joka ansaitsee Alkupaloi- ta täydet pisteet on sen erinomaisesti taittanut Ilpo Koskela. Tämentyyllisen kirjan ulkoasu voisi tuskin olla parempi.

Vesa Kataisto

PETER BAGGE:
BUDDY BRADLEY MANAGERINA
SUOM. PAULI KALLIO
TEKSTANNUT JOUKO RUOKOSENMÄKI
SARJAKUVASEURA SUURI KURPITSA
RY JA KUKUNOR, 1993

Peter Bagge on yksi Amerikan parhaista satiirikoista. Hänen aiempi lehtensä Neat Stuff esitteli jo lukuisia riemastuttavan vastenmielisiä hahmoja. Nykyinen lehti Hate, joka tätä kirjoitettaessa on ehtinyt kahdentoista numeroonsa, on välillä niin terävä ja häily, että se lähestulkoon lakkaa olemasta hauska.

Neat Stuffin henkilögalleriasta

Bagge otti Hatén päähenkilöksi Buddy Bradley'n, päälle parikymppisen vetelyksen, nilkin ja lieron, jonka elämästä ja ihmissuhteista Bagge kertoo armottomalla ja julmalla tyyllillä. Oli ehdottomasti oikea veto keskittyä tarkastelemaan Bradley'n perheen vesän ja hänen suppeahkon kavereipiirinsä edesottamuksia, sillä se mahdollisti Hatén hahmojen luonteenpiirteiden syventämisen verrattoman moniulotteiseksi ja äidoliksi.

Suomessa Baggen sarjakuvia on julkaistu ajoittain Suuressa Kurpitsassa jo vuodesta 1984 lähtien. Ensimmäiseksi pitkäksi albumiksi on valittu suhteellisen tuore, sopivan mittainen ja melko itsenäinen episodi, joka on alun perin täyttänyt Hate-lehden vuonna 1992 ilmestyneet numerot 8 ja 9. Buddy Bradley managerina on reipas rokkiaihminen tarina, yleisilmeeltään kevyempi ja vauhdikkaampi kuin Hate kes-

kimäärin. Siinä krooninen luuseri Buddy kokeilee onneaan kaljaa kittaavien, räkanokkaisten teini-Idiootien räminabändin managerina ja menettää siinä sivussa tyttöystävänsä Valerian.

Baggen piruilulla on tavallista selvempi osoite. Seattlessa asuvana hänen on helppo virnuilla kotikaupunkinsa grunge-bändeille. Rokkilehtiä lukevat hoksaavat varmasti väikekuisia, jotka ovat olleet elävänä esikuvina menestykseen ja maineeseen pyrkiville karvapäille. Irtovitsojä on myös amerikkalaisen sarjakuvan lukijakunnalle: Bagge on heittänyt naurettavien bändin nimien jou-

koon asanharrastajien bongattaviksi myös pari tuttuja tekemien sarjakuvalehtien nimeä, Terry LaBanin Unsupervised Existence ja Mary Fleenerin Slutburgerin.

Buddy Bradley managerina käy läpi rock 'n roll-elämän ylä- ja alamaat, bändi Leonard and the Love Gods saa maistaa myös tähteyden makeasta maljasta. Herjat rock-ilveilyn yleisestä typeryydestä lentävät ärhäkästi, osansa saavat niin muusikot kuin fanit, siipeilijät ja rock-lehdistökin.

Albumin toimitustyö on tehty ilahduttavan huolellisesti. Naseva suomennos ja hyvä tekstaus lisäävät lukuiloa. Suuri Kurpitsa on taas kerran esiintynyt laadukkaana uuden sarjakuvan edelläkävijänä.

Jukka Heiskanen

OLIA TUNSI YHDEN SEN VAIMOISTA NIMELTÄ LIZZIE, JA SE KERTOI, ETÄ YHTENÄ PÄIVÄNÄ SE VAIAN KAVELI POIS KITARANSÄ KANSSE... EIKÄ IKINÄ PALANNUT. LIZZIE EI OLLUT TEHNYT MITÄÄN SILLE EIKÄ SE LIZZIELLE.

MARK SCHULTZ: KENOTSOOISIA
TARINOITA I
SUOM. JUKKA HEISKANEN
TEKSTANNUT JARI RASI
WSOY, 1993

Schultzin Cadillacien ja dinosaurustenkin ura urkeni Ameriikan ihmemaassa omakustanteista. Sitten sarja on siirtynyt keskisuurelle kustantamolle ja kerännyt tukun palkintoja.

Sarjan maailma on pohjimmiltaan päättön. Luonnonkatastrofin seurauksena vesi on noussut New Yorkin kaduille, ihmiskunnan teknologia on taantunut jonkin 50-luvulle ja jostakin syystä hirmuliskot ovat heränneet henkiin. Schultz on tietien yhdistänyt vanhan roskaviihteen rakastetuimmat klišeet ja jonkinmoinen nostalginen viehätys Kenotsoisissa maailmassa onkin.

Kun mukaan on vielä ympätty hieman luonnonsuojelusanomaa, on tuloksena kelvollista lasten ja varhaisnuorten sarjakuvaa.

Piirtäjänä Schultz on kiistattomasta taidostaan huolimatta mainio esimerkki amerikkalaisen keskiverto sarjakuvan rappiosta.

Pekka Gronow

CRAIG YLITALO:
EINON JA TOIVON SEIKKAILUT
KEMIN SARJAKUVAKESKUS, 1993

Erinäisten vaiheiden kautta suomalaisille tunnetuksi tullut Ylitalo on kuvittanut Einon ja Toivon seikkailuja vuodesta 1989 lähtien. Yksiruutuiset, kankealla tyyllillä piirretyt "stripit" huvittavat erityisesti suomalaissukuisia amerikkalaisia neljässä lehdessä, joiden yhteislevikki on yli 350.000. Ylitalo perustaa sarjan tunteimensa, nyt jo yli kahdeksankymppisten vanhoikaveljesten Eino ja Bill Hillin (ent. Maki) elämään.

Heidän sarjakuvahahmonsä ovat Rymy-Eetun amerikanserk-

kuja, tosin luonteeltaan vielä jäyhempää. Minnesotan suomalais-metsissä Eino ja Toivo kalastavat, saunovat, metsästävät ja elävät hiljaiseloa tyyliin, joka on melille varsin tuttua, mutta rahan ja vauhdin maailman meininkiin totuneista amerikkalaisista varinasti huvittavaa.

Albumi ei ole strippikooste, vaan juuri tätä julkaisua varten tehty kolmilukuisen tarina. Lukujen nimet, Joulukuun, Eino meni saunaan ja Toivo palasi kertovat kaiken oleellisen. Ylitalo kuvittaa tarinan ruudulla per sivu. Sarjan huumori syntyy ilioittelusta ja hahmojen junttimaisen piirityneistä elintavoista. Lumiaura rikoo postilaatikon, jonka Eino

perkeleitä mutisten paiskaa läjään entisten ruttaantuneiden laatikoiden seuraksi. Toivo jäätyy moottorikelkkansa satulaan ja sulaa vasta saunassa.

Kaikki humoristiset viittaukset eivät avaudu kulttuurista tuntemattomalle. Ylitalon esipuhe ja selitykset on jätetty "hoono soomi"-asuun, mikä entisestään vahvistaa sarjan kuriositeettimaista luonnetta. Vaikka sarja jääkin harvojen huviiksi, ovat Einon ja Toivon seikkailut hyviä hetkelliseen hiljentymiseen kaiken maailman melskeen keskellä.

Vesa Kataisto

Harri Röpötti

MAURI KUNNAS:
NYROK CITY KOLLEKTION 2
OTAVA, 1993

Kun olin tosi pieni ihmettelin mix mun luokkakaverit kirjoitti aina mix. Mummi tilas meille Suosikin ja selitys löytyi erästä sarjakuvasta. Kun sitten yksinhuoltaja-äitini hieman myöhemmin osti radion, josta tuli Rockradiota, selvisi sekkin, mistä siinä sarjakuvassa kerrottiin.

Suosikin suurin anti jäi tosin meikä-neitojen kammarissa sivummalle, kun siskoni kanssa tappelimme mm. Eppujen julisteista niin että Nyrokkit vaan repeili. Hirveettä menoa, siinä olisi Pecos Biljoonan lohrutuxen sanoja tarvinnut itse taiteilija, kun 14-vuotiaan päätelmien mukaan sarja oli tosi suttuusti piirretty. Ja eikö ne ihmiset suutu, kun

niistä piirtää noin garseita ja pilkkaa kaikkia hyviä pimejä? Siskoni oli erityisen närkästyneyt Hanoi Rocksien saamasta epägunnoitavasta gohtelusta.

Se historian lehdistä. Mitähän

FRED:
FILEMON I
KOLMEN PÖLLÖN AUKEAN ARVOITUS
SUOM. JUKKA HEISKANEN
TEKSTANNUT JARI RASI
WSOY, 1992

Kustannus Otava julkaisi 1970-luvulla nuoren Filemonin-nimisen pojan sarjakuvaseikkailuja. Filemonilla oli omat ihaijansa, mutta oikein toisissaan suomalaislukijat eivät Filemonia löytäneet. Sarjan julkaisu jäi kolmeen albumiin. Nyt, kun sarjakuvayleisö on valvutuneempaa ja ennakkoluulottomampaa, on hyvä hetki kokeilla uudistaa Filemonin suosiota.

Filemonin toisen tulemisen avaa albumi Kolmen pöllön aukean arvoitus. Siinä Anatole-asinsa kanssa kulkeva poika törmää ihmeelliseen sikukseen, joka asuu maan alla. Hullu terehtööri hypnoisoi kylän asukkaita pelleiksi, elikoiksi ja trapetsitaiteilijoiksi.

Sarjakuvahahmona Filemon on notkea ja ilmeikäs. Kolmen pöllön aukean arvoitus, kuten muutkin Filemon-albumit, alkaa jähmeästi, mutta puhkeaa absurdiin loistoon jo muutaman sivun jälkeen. Juoni yhdistää liian vilkkaan mielikuvituksen ja unimaailman aihelmat terävästi arkeen ja välttää kaiken kömpelyyden. Filemonin unenomaiset seikkailut ovatkin nimittään sarjakuvan maailmassa todellisia.

Alunperin vuonna 1978 ilmestynyt Kolmen pöllön aukean arvoitus on sekä väreiltään että tapahtumiltaan hieman hillitympi kuin 1970-luvun alussa suomennetut albumit. Niiden villi fantasia ja väri-ilottelu lähenteli välillä riemastuttavaa psykedeliää. Nyt suomennettu albumi on vähän helpompi ja varovaisempi - se sopii vallan mainiosti sekä lapsen että aikuisen käteen.

Filemon-sarjakuvissa on niin paljon hyväntahtoista fantasiaa ja kekseliäitä juonenkäänteitä, että koko sarjalle toivoisi innostunutta vastaanottoa. Ettei kävisi kuten kaksikymmentä vuotta sitten,

Harto Hänninen

JORDI BERNET JA CARLOS TRILLO:
IVANPIIRI
SUOM. ANU PARTANEN
TEKSTANNUT JARI RASI
WSOY, 1993

Espanjalaista sarjakuvaa julkaitaan meillä satunnaisesti, vaikka se onkin nykyisin pirteää.

Vampyyritarina Ivanpiiri ei ole niistä persoonallisimpia. Sen julkaiseminen haiskahtaa yrityksestä ratsastaa Dracula-buumilla.

Nykykaikaan sijoitetussa tarinassa 300 vuotta sitten vampyyriksi muuttunut kaunis Ludmila etsii purijaansa. Carlos Trillon kirjoittamassa vampyyrien rakkaustarinassa ei ole muuta uutta kuin naisen vaihtaminen etsijän rooliin. Kaiken lisäksi Trillo ei ole oikein tiennyt tehdäkö vakavaa kauhua vai parodiaa. Paikoin touhu sortuu silkaksi melodraamaksi.

mään että Kunnas ei osaa piirtää!

Nyrok on jo moneen kertaan julistettu vaikka miksi, joten mitäs tässä turhia repostelemaan. Eput ja Pelle ja kohta varmaan Makkara Peruspätkyräkin ryömivät jälleen esiin jemiksistään. Niille, joiden muisti syystä tahi toisesta ei ulotu 80-luvun alkupuolelle Nyrok City 2 on eloonjäämis-käsikirja, jonka eväillä selviää niin E.T:stä, Tallaksesta, Läzzen paluusta kuin Gultavarpaan juonistakin.

Kata Koskivaara

Jordi Bernet on Amerikan markkinoillakin tuttu 30-luvun gangsterimurhaajasta piirtämällä Torpedo-sarjoilla. Ivanpiirisä hän herkkutelee synkeillä kaupunkimaisemilla, mutta pilaa tunnelmaa karrikoimalla toisia hahmoja ja keskittymällä ihan turhaa Ludmilan tisseihin ja perseeseen.

Harri Römpötti

DIDIER COMES:
SYDÄNPUU
SUOM. SOILE KAUKORANTA
TEKSTANNUT JARI RASI
JALAVA, 1993

Yllättävän pitkän tauon jälkeen Jalava julkaisee taas belgialaista surrealistisen kuvakerronnan mestaria, Didier Comésia. Silence (Silence, 1979-81, suom. 1984) ja Lumikko (la Bellette 1981-83, suom. 1986) ilmestyivät meillä kutakuinkin tuoreina, mutta Eva (1982-85) on jäänyt Jalavan albumisarjassa väliin.

Uusin, Sydänpuu (l'Arbre-cœur 1986-88) on kuvallisesti ja tarinansa kuljetuksessa yhtä korkeatasoinen kuin aiemmat mystiset saagat, ellei hallitumpikin, mutta sisällöllisesti mielenkiintoisella tavalla uudistunut. Mystiset elementit ovat selvemmin korvautuneet tajunnanvirralla, tässä tapauksessa päähenkilön sisäisen maailman kartoituksella.

Taidokkaasti Comés punoo yhteen teemojaan, luonnon arvostusta, sodan vastustusta, arkipäivän fasismia, persoonallisuuden jakautumia ja/tai insestin seuraamuksia. Kääntäjänsä hän panee lujille eri persoonatasojen puhetoivoilla, mutta Soile Kaukoranta selviytyy niistä hallitusti. Jari Rasin tekstaus kunnioittaa alkuperäisgrafiikkaa.

Eri tasoistaan huolimatta Sydänpuu on sarjakuvakertomukseksi niin pelkistetty, että sen juo-

LOISEL:
PETER PAN 2
OPIKANOBA
SEMIC, 1993

Tarina maasta, jossa jokainen joutuu kohtaamaan pahimmat pelkonsa on jo niin tuttu, että alan kohta uskoa siihen. Se on kuin kaunokirjallinen versio E. H. Eriksonin kehityspsykologisesta teoriasta. Pelon ja vastoinkäymisen voittaminen on tie kasvuun ja uuteen elämänavaiheeseen.

Peterin on aika luopua lapsuuden itsekkyydestä, johon hänellä tosin slummi-menneisyytensä takia on täysi syy, ja oppia kantamaan vastuuta ja välittämään toisista. Tässä, sarjan

nen kertominen on syytä jättää itse sarjakuvalle. Lukuelämys on Comésin tapaan vahva, suggestiivinen elämys, jollakin tapaa erityisen elokuvan- tai unenomaisen kokemus.

"Kukaan ei voi kuvitella pystyvänsä vangitsemaan uniamme" onkin Sydänpuun vahvin viesti, yksilödraaman kaikessa karuudessaan kuitenkin optimismin kääntäen. Comésin sarjakuvathan ovat kollektiivista unennäköä.

Kalervo Pulkkinen

toisessa osassa hän alkaa vasta päästä jyvälle. Oppia ei kuitenkaan osoiteta etusormi ojossa, vaan pilke silmässä ja veriroiskeet hymykuopissa: Loiselin Peter Pan ei ole mikään lastenloru.

On tosin melko katolista, että lapsuuden ja murrosiän rajalla poika kohtaa Opikanobassa, kauhujen maassa oman äitinsä ja surmaa tämän. Heti kun hän on selvinnyt tästä seikkailusta verenhimoiset merenneidot yrittävät vietellä hänet. Ehkä esimurrosikäisen poikaisen naiskuva on juuri tällainen: muistuttaa hieinan Cabanesin Sokkoleikin naisia. Tämä ei ole moite, eihän tästä muuten tarinaa tulisi.

On rankkaa yrittää selvittää tietä aikuisuuteen. Jään kiinnostuneena seuraamaan kuinka

J.-C. MÉZIERES - P. CHRISTIN:
LIKKUVIEN VETTEN KAUPUNKI
SUOM. SOILE KAUKORANTA
TEKSTANNUT JARI RASI
JALAVA, 1993

Arvuuasentti Valerianin seikkailut kolmella suomalaisella kustantajalla (Otava, Tammi ja Jalava) ovat viimein - tai jälleen - tuoneet käsiimme ensimmäisenä albumina ilmestyneen tarinan La Cité des eaux mouvantes (1970), mutta nyt pituudeltaan alkuperäisen jatkotarinan mukaisena.

Samalla korjautuvat Otavan vuoden 1974 painoksen ikävät värivirheet, ja kansikuvaksi tulee sarjan muita albumeita paremmin vastaava myöhempi työ. Kirjataan nyt ne puuttuneet sivutkin: uuden painoksen numeroinnissa sivun 21 toinen ruutu, sivun 25 kaksi viimeistä ja 37:n viimeinen, sivut 20, 26, 42-46, 48:n alempi puolisko ja 49:n ylempi yhdistettyinä ja muokattuina, sekä 51:n alempi puolisko.

Nuo muutokset siis johtuivat alun perin pitemmän seikkailun mahduttamisesta vakiosivumääräiseen (48) albumiin. Mitään tosi oleellisia käänteitä sarjan historiaan ne eivät aiheuta ja muutenkin tämä ensimmäinen albumi ja sankarin toinen seikkailu ovat vielä vasta kehittymässä tavallisesta huumorilla ryyditetystä sci-fi-seikkailusta todelliseksi alan klassikoksi, niin kerronnan kuin kuvallisenkin esityksen tasolla.

Mézières piirtää hauskaasti, karrikoiden, mutta vielä hiukan kömpelösti ja kuljettaa kuvia paikoin töksäytellen. Christinin käsikirjoituksessa on jo syvempien teemojen aihelmia, mutta ne eivät oikein puhkea kukkaan, kuten myöhemmin, siinä 1975-80 tehdyistä albumeista alkaneen.

Kustantajalta tämän aloitusalbumin julkaiseminen uudistettuna laitoksena on kiitettävä kulttuuriteko. Soile Kaukorannan käännös täydenty samalla sujuvasti, ja Jari Rasin tekstaus on oikein sopivaa.

Kalervo Pulkkinen

Peter tämän kehitystehtävänsä ratkaisee. Ja pitäähän ne piraatitkin vielä hoidella.

Kuten jo edellisen osan arveluksessa todettiin, voisivat albumit olla pitempiä. Pilkkomisen taustalla lienee taloudellisia vaikuttimia, hyi-hyi. Eihän lukijoita nyt näin pidä kiusata. Tietysti meillä on kivaa sitten, kun koko sarja on ilmestynyt, mutta kirjoita nyt tässä kritiikkiä tarinan keskiosasta.

Ja parahin kotimainen kustantaja: Miksi näin kaunista, hyvin painettua ja mielenkiintoista sarjakuvaa ei ole annettu ensiluokkaiselle tekstaajalle?

Kata Koskivaara